

MAIN
*Multilingual Assessment Instrument
for Narratives*

N. Gagarina, D. Klop, S. Kunnari,
K. Tantele, T. Välimaa,
U. Bohnacker & J. Walters

Serbian version
MTPN
Multilingvalni Test za Procenu Narativa

Translated and adapted by
Ivana Bogavac, Ljiljana Jeličić
& Alexandra Perovic

(based on the revised version in English)

© ZAS Papers in Linguistics 64 (2020)

How to cite this version:

Jeličić, L.J., Bogavac, I., Perovic, A. (2020). Serbian version of the Multilingual Assessment Instrument for Narratives (MAIN). *ZAS Papers in Linguistics*, 64, 189–197 (see this paper for more information about the Serbian version).

Gagarina, N., Klop, D., Kunnari, S., Tantele, K., Välimaa, T., Bohnacker, U. & Walters, J. (2019). MAIN: Multilingual Assessment Instrument for Narratives - Revised. Materials for use. *ZAS Papers in Linguistics*, 63. Serbian version. Translated and adapted by Bogavac, I., Jeličić, Lj, Perovic, A.

MAIN: Serbian version

Multilingvalni Test za Procenu Narativa (MTPN)

Ivana Bogavac, Ljiljana Jeličić, Alexandra Perovic

Multilingvalni Test za Procenu Narativa (MTPN) (The Multilingual Assessment Instrument for Narratives, MAIN), kreiran je 2012. godine u cilju procene narativnih sposobnosti dece koja usvajaju jedan ili više jezika od rođenja ili od ranog uzrasta.

MTPN je dizajniran prvenstveno za decu uzrasta od 3 do 10 godina, ali rezultati nedavnih studija ukazuju da se može primeniti i kod starije dece, adolescenata i odraslih. Dizajn testa omogućava procenu razumevanja i produkcije narativa na više jezika kod istog deteta na nekoliko načina, uz upotrebu slikovnog materijala: *Model priče*, *Prepričavanje*, i *Pričanje*. Verzija iz 2012. godine temelji se na rezultatima opsežnih pilot studija sa preko 500 monolingvalne i bilingvalne dece uzrasta od 3 do 10 godina, na 15 različitih jezika i jezičkih kombinacija.

Engleska verzija je revidirana 2019. godine, na osnovu preko 2,500 transkribovanih MTPN narativa i oko 24,000 odgovora na pitanja razumevanja, prikupljenih od oko 700 monolingvalne i bilingvalne dece u Nemačkoj, Rusiji i Švedskoj, u periodu između 2013. i 2019. godine. Sadašnja verzija na srpskom jeziku bazira se na ovoj najnovijoj engleskoj verziji iz 2019. godine.

MTPN sadrži četiri paralelne priče, od kojih se svaka sastoji od šest pažljivo dizajniranih sekvencioniranih slika, zasnovanih na multidimenzionalnom modelu organizacije priče. U pričama su kontrolisane kognitivna i lingvistička kompleksnost, paralele u makrostrukтури i mikrostrukтури, kao i kulturološki aspekti.

Iako još uvek nije normiran, njegove standardizovane procedure se mogu koristiti za procenu, tretman, kao i u istraživačke svrhe. Za više informacija o tome kako primeniti MTPN, molimo vas konsultujete poglavlje (na engleskom jeziku) "Više informacija o MAIN – Revidirana verzija, kako ga koristiti i adaptirati za druge jezike" u časopisu *ZAS Papers in Linguistics* 63 (2019, pp. iv-xii) koje možete preuzeti na veb sajtu <https://zaspil.leibniz-zas.de/issue/view/53>.

Ovaj dokument sadrži:

- Uputstva za procenu
- Protokole i tabele za bodovanje priča *Mačka*, *Pas*, *Ptići*, *Jarići*
- Upitnik za roditelje/staratelje
- Tekstove priča

Uputstvo za procenu

MTPN je prvenstveno namenjen za procenu narativa dece uzrasta od 3 do 10 godina, ali se takođe može koristiti za stariju decu, adolescente, i odrasle. MTPN se koristi za procenu i razumevanja i produkcije narativa. Takođe omogućava različite metode elicitanja narativa: *model priče*, *prepričavanje*, *pričanje*. Izbor metoda (npr. model priče/prepričavanje, pa zatim pričanje priče ili samo pričanje priče) zavisi od ciljeva i potreba procene. (Ispitivač može izabrati u zavisnosti od situacije).

Dizajn MTPN-a omogućava procenu više različitih jezika kod istog deteta. Nevažno je koji će se jezik prvo proceniti. Za bilingvalnu decu, idealno bi bilo da interval između testiranja dva jezika bude između 4 do 7 dana, kako bi se minimizovao uticaj jednog jezika na drugi, kao i efekat učenja i prenošenja. Najbolje bi bilo da procenu deteta ne vrši ista osoba na oba jezika, kako bi se pospešio monlingvalni kontekst i obeshrabrio prelazak s jezika na jezik (*code-switching*).

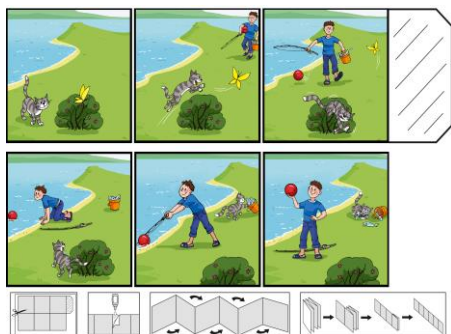
Materijal

- 4 priče u slikama: *Ptići*, *Jarići*, *Mačka* i *Pas* (tri kopije svake priče (slike u boji), svaka kopija u zasebnom kovertu: ukupno 12 koverata)
- 4 teksta priče/stimulusa: *Ptići*, *Jarići*, *Mačka* i *Pas*
- Oprema za snimanje (audio ili video)
- Tabele za bodovanje analize makrostrukture, korišćenja termina koji opisuju unutrašnja (*interna*) stanja, odgovore na pitanja razumevanja
- Upitnik za roditelje/staratelje

Uputstva

Kako pripremiti materijal

1. Da biste preuzeli slike, posetite sajt www.leibniz-zas.de/en/service-transfer/main
 2. Odštampajte svaki PDF fajl (svaki niz slika/priču) tri puta, u boji, koristeći kvalitetan štampač, na belom papiru formata A4, gde je svaka slika veličine 9 x 9 cm.
 3. Obeležite slike brojevima (1-6) na poleđini.
 4. Isecite dva reda slika.
 5. Spojite slike zajedno u 6-delni strip kao na slici ispod i savijte ih dva puta (slika 1, slika 2, saviti, slika 3, slika 4, saviti, slika 5, slika 6).
- Pažnja: ne koristiti male slike iz uputstva za slaganje.

6. Stavite svaki niz priča od 6 slika u zaseban koverat, obeležite bojom ili nekom drugom odgovarajućom oznakom (tačkom, npr.) kako biste identifikovali priču.

Kako izvršiti procenu

- Dobro se upoznajte sa detaljima protokola priča i svim uputstvima.
- Pripremite audio/video opremu za snimanje sesije. Počnite sa snimanjem pre faze zagrevanja. Pobrinite se da snimate celu sesiju, uključujući i detetove odgovore na pitanja razumevanja.
- Faza zagrevanja treba da se zasniva na prethodnom iskustvu i socijalnom okruženju. Tokom razgovora sa detetom, stvorite prijatnu atmosferu i postavite nekoliko pitanja kako bi ste se uverili da je dete u stanju da razume jednostavna pitanja (gde, šta, kada...). Pitajte na primer: *Ko ti je najbolji drug/drugarica? Šta voliš da gledaš na TV-u? Da li voliš da pričaš priče? Da li voliš da slušaš priče?*
- Pobrinite se da tri koverta koje sadrže isti niz slika budu na stolu pre početka procene. (Svrha ovakve prezentacije je da dete misli da ispitivač ne zna koja priča je u koverti koju je uzelo, kontrolišući time efekat zajedničkog znanja tokom prezentacije niza slika).
- Obavite procenu prema instrukcijama u protokolu. Molimo vas da se pridržavate instrukcija o podsticanju deteta (instrukcije o podsticanju su dole niže).
- Dodatne informacije o prezentaciji slika: tokom eksperimenta sedite preko puta deteta tako da dete može da posmatra slike okrenute sebi, a nasuprot vama. Kada dete izvadi slike iz koverta, recite mu da ih otvori i da pogleda celu priču počevši od prve slike i recite: *"Pogledaj slike, ali mi ih nemoj pokazati. Samo ti treba da vidiš priču."* (Ukoliko dete ne može da drži i otvori priču samostalno, onda vi držite slike umesto deteta, okrenute od vas, prema detetu).
- Kada je dete spremno da ispriča priču, pomozite mu da opet sklopi slike u tri dela. Možete mu pomoći sa sklapanjem bez gledanja slika, dok ih dete još uvek drži. Recite detetu da počne da priča priču dok gleda u prve dve slike. Kada završi sa gledanjem slika 1 i 2, pomozite mu da otvori sledeće dve slike (sada će biti otvorene slike 1-4). Kada je dete završilo, pomozite mu da otvori sledeće dve slike tako da je sada cela priča otklopljena.
- Kada dete završi sa pričanjem/prepričavanjem priče, uvedite pitanja razumevanja tako što ćete reći: *"Sada ću te pitati neka pitanja u vezi sa pričom."* Dok postavljate pitanja razumevanja, neka slike budu otklopljene u pravilnom nizu na stolu u punom vidokrugu i deteta i ispitivača.
- Nakon završetka sesije, transkribujte narativ(e) i bodujte produkciju i razumevanje deteta u tabeli za bodovanje.
- **Zapamtite:** Spisak opcija u tabeli za bodovanje nije konačan. Poen se daje kada je komponenta makrostrukture (Cilj, Pokušaj, Ishod, Termini koji opisuju unutrašnja stanja - TUS) iskazana bilo kojim prigodnom rečju. Konsultujte uputstvo.

Podsticaji

1. Ne započinite priču umesto deteta, ohrabrite dete da samostalno ispriča priču rečima: *"Ispričaj mi priču"* (pokazujući na slike).
2. Podstaknite dete samo ukoliko čekate već 10 sekundi i samo onda kada je očigledno da dete samostalno neće reći ništa. Samo tada dete treba podstaći, prvo govoreći: *"Okej...", "Pa...", "Tvoj red..."*. Budite VEOMA pažljivi sa podsticajima kako bi se izbegle razlike između grupa uzoraka, tj. efekat ispitivača. Sačekajte otprilike 10-tak sekundi; ukoliko dete i dalje čuti, podstaknite ga rečima: *"Reci mi šta se dešava"*. Ukoliko dete začuti u sredini priče, ohrabrite ga da nastavi i ispriča vam još: *"Još nešto?", "Nastavi", "Reci mi nešto više", "Hajde da vidimo šta se još dešava u priči"*.
3. Nbitno je kako će dete nazvati učesnike priče tokom narativa; nemojte ispravljati dete. Ukoliko ne može da nađe adekvatnu reč, ako izgleda da ima blokadu ili pita za pomoć, ohrabrite ga rečima: *"Možeš ga nazvati kako god želiš.", "Kako bi ga ti nazvao?"*
4. Uzdržite se od postavljanja pitanja tipa:
 - a) *"Šta on radi ovde?", "Ko trči?"*
 - b) *"Šta je to?", "Šta/koga vidiš na slici?"*

(da se ne bi prekinuo tok naracije ili se uticalo na detetovu naraciju, da se obeshrabri upotreba nepotpunih rečenica i da se izbegnu deiktičke forme).

5. Ukoliko dete započne priču iz sopstvenog iskustva, npr., “*Video sam takvu pticu jutros*” ili “*Ići ću sa mamom u supermarket posle škole*” dajte mu malo vremena da ispriča o sopstvenom iskustvu, a onda ga suptilno zamolite da ispriča priču prikazanu na slikama. (Ovaj nebitan deo narativa isključite iz analize).
6. Na osnovu vašeg iskustva i kulturoloških običaja, možda ćete želeti da kažete reči ohrabrenja, npr., “*Dobro je*”, “*Odlično*”, nakon svakog para slika (i pre otvaranja sledećeg para slika). (Ovo će takođe pomoći osobama koje kodiraju i transkribuju narativ da povežu iskaz sa specifičnim parom slika). Ukoliko mislite da bi ovo narušilo detetov narativ i tok misli, nemojte to raditi.

Kako (ne) treba upoređivati rezultate između priča

- Kad testirate dvojezično dete na dva jezika, izbegavajte korišćenje priče Mačka i/ili Pas za jedan jezik, i Ptići i/ili Jarići za drugi jezik.
- Takođe izbegavajte korišćenje priča Mačka i/ili Pas tokom prvog testiranja, i upoređivanje sa pričama Ptići i/ili Jarići tokom drugog testiranja.
- Zašto? Zato što se priče iz MTPN-a ne mogu sasvim jednostavno uporediti jedna s drugom u svakom pogledu. Kao što su nedavni rezultati pokazali, postoje izvesne nijanse u kojima se četiri priče razlikuju, pogotovo u pitanjima razumevanja. Ptići i Jarići su otprilike paralelni, Mačka i Pas su takođe paralelni ali se razlikuju od Ptića i Jarića u nekoliko aspekata, npr. po zapletu, broju protagonista, i po nekim pitanjima razumevanja.
Zato je važno da ne poredimo stvari koje nisu pogodne za poređenje (babe i žabe!).
- Kad testirate različite grupe dece na MTPN-u, važno je koristiti proceduru kontrabalansiranja stimulusa, tj. priče, kako bi se minimizovali efekti priče i/ili efekti načina elicitanja narativa (prepričavanje, model priče koju priča ispitivač, pričanje).

Procedura kontrabalansiranja u istraživačke svrhe

Red prezentovanja bi trebalo kontrabalansirati u pogledu na jezik i priču (Mačka/Pas – (prvenstveno) Model priče/Prepričavanje i Ptići/Jarići – (prvenstveno) Pričanje). Koristite sledeću proceduru kontrabalansiranja (ukoliko se testira samo jedan jezik, onda koristite proceduru randomizacije za decu broj 1, 2, 5 i 6 ili broj 3, 4, 7 i 8):

Broj deteta	Jezik	Model priče/ Prepričavanje	Pričanje	Jezik	Model priče/ Prepričavanje	Pričanje
1	L1	Mačka	Ptići	L2	Pas	Jarići
2	L1	Mačka	Jarići	L2	Pas	Ptići
3	L2	Mačka	Jarići	L1	Pas	Ptići
4	L2	Mačka	Ptići	L1	Pas	Jarići
5	L1	Pas	Ptići	L2	Mačka	Jarići
6	L1	Pas	Jarići	L2	Mačka	Ptići
7	L2	Pas	Jarići	L1	Mačka	Ptići
8	L2	Pas	Ptići	L1	Mačka	Jarići

Nemojte zaboraviti da se rezultati različitih priča i metoda elicitanja ne mogu direktno uporediti (vidi belešku gore).

Protokol za priču *Mačka*

Pričanje / Prepričavanje / Model priče

Ime deteta: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Uzrast na testiranju (u mesecima): _____
Pol: _____
Ime ispitivača: _____
Izloženost L2 (u mesecima): _____
Datum polaska u vrtić: _____
Naziv vrtića: _____

Neka koverta budu na stolu pre početka testiranja. Pripremite audio snimač kako biste snimili sesiju. Počnite snimanje pre zagrevanja.

Zagrevanje

Pitajte na primer: Ko ti je najbolji drug/drugarica? Šta voliš da gledaš na TV-u? Da li voliš da pričaš priče? Da li voliš da slušaš priče?

Uputstva

Uputstva za Pričanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i onda mi ispričaj priču.* Otvorite slike tako da je ceo niz slika vidljiv jedino detetu. *Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na?*

Otvorite prve dve slike. Recite detetu: *Želim da ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš najbolju priču što možeš.* Dozvoljen je sledeći podsticaj ukoliko dete nerado počinje: "Ispričaj mi priču" (pokažite na sliku). Kad dete završi sa pričanjem na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve slike (tako da su sad vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su sledeći podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: "Još nešto?", "Nastavi", "Ispričaj mi još", "Hajde da vidimo šta je još u priči". Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: "Reci mi kada si završio/la".

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Prepričavanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *"Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču".* Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. *"Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ja ću ti ispričati priču i onda je ti ispričaj meni."*

Otvorite slike 1 i 2. *Priča počinje ovde* (pokažite na sliku 1). *Bila jednom jedna razigrana mačka koja je ugledala žutog leptira kako sedi na žbunu. Skočila je jer je želela da ga uhvati. U to vreme jedan veseli dečak se vraćao sa pecanja. Nosio je kofu i loptu u*

rukama. Video je mačku kako juri leptira.

Otvorite slike 3 i 4 (sada su vidljive sve slike od 1 do 4). Leptir je brzo odleteo, a mačka je pala u žbun. Povredila se i bila je veoma ljuta. Dečak se toliko iznenadio da mu je lopta ispala iz ruku. Kada je video kako mu se lopta kotrlja u vodu, povikao je: "O ne, ode moja lopta!". Bio je tužan i želeo je nazad svoju loptu. U tom trenutku je mačka spazila dečakovu kofu i pomislila: "Želim da ugrabim jednu ribu".

Otvorite slike 5 i 6 (sada su vidljive sve slike od 1 do 6). Dečak je tada počeo da vadi svoju loptu iz vode štapom za pecanje. Nije primetio da je mačka zgrabila jednu ribu. Na kraju je mačka bila veoma zadovoljna jer je pojela tako ukusnu ribu a dečak je bio srećan jer je dohvatio svoju loptu.

I to je kraj priče.

Otvorite slike tako da prve dve budu vidljive samo detetu. Recite detetu: "Sada želim da Ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš NAJBOLJU priču što možeš. Dozvoljen je podsticaj ukoliko dete nerado počinje: "Ispričaj mi priču" (pokazujući na sliku). Kada dete završi priču na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve (tako da su vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: "Još nešto?", "Nastavi", "Ispričaj mi još", "Hajde da vidimo šta je još u priči". Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: "Reci mi kada si završio/la".

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Model priče

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: "Pogledaj, ovde su tri koverte. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču". Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. "Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ispričaću ti priču i onda ću te pitati neka pitanja."

Otvorite slike 1 i 2. *Priča počinje ovde (pokažite na sliku 1). Bila jednom jedna razigrana mačka koja je ugledala žutog leptira kako sedi na žbunu. Skočila je jer je želela da ga uhvati. U to vreme jedan veseli dečak se vraćao sa pecanja. Nosio je kofu i loptu u rukama. Video je mačku kako juri leptira.*

Otvorite slike 3 i 4 (sada su vidljive sve slike od 1 do 4). *Leptir je brzo odleteo, a mačka je pala u žbun. Povredila se i bila je veoma ljuta. Dečak se toliko iznenadio da mu je lopta ispala iz ruku. Kada je video kako mu se lopta kotrlja u vodu, povikao je: "O ne, ode moja lopta!". Bio je tužan i želeo je nazad svoju loptu. U tom trenutku je mačka spazila dečakovu kofu i pomislila: "Želim da ugrabim jednu ribu".*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su vidljive sve slike od 1 do 6). *Dečak je tada počeo da vadi svoju loptu iz vode štapom za pecanje. Nije primetio da je mačka zgrabila jednu ribu. Na kraju je mačka bila veoma zadovoljna jer je pojela tako ukusnu ribu a dečak je bio srećan jer je dohvatio svoju loptu.*

I to je kraj priče.

Nakon što ste rekli *I to je kraj priče* postavite pitanja razumevanja.

Tabela za bodovanje – priča Mačka

Deo I: Produkcija

A. Struktura priče; B. Strukturalna kompleksnost; C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

A. Struktura priče

		Primeri tačnih odgovora ¹	Bodovi
A1.	Situacija	Vremenske i/ili prostorne odrednice, npr. nekada davno/ jednoga dana/ bila jednom... pored jezera/ na jezeru/ na obali reke/ pored vode/ pored obale/ na livadi...	0 1 2 ²
<i>Epizoda 1: Mačka (likovi: mačka i leptir)</i>			
A2.	TUS kao inicijalni događaj	Mačka je bila razigrana / radoznala Mačka je videla leptira	0 1
A3.	Cilj	Mačka je želela da uhvati/ stigne/ juri leptira/ da se igra sa leptirom (sa ciljem) da + GLAGOL (uhvatiti, uzeti, igrati)	0 1
A4.	Pokušaj	Mačka je skočila napred / gore / u vis Mačka je jurila / počela da juri Mačka je pokušala da + GLAGOL (uhvatiti, uzeti, zgrabiti)	0 1
A5.	Ishod	Mačka je pala u žbun/ nije uhvatila leptira/ nije bila dovoljno brza Leptir je pobegao/ odleteo/ bio suviše brz	0 1
A6.	TUS kao reakcija	Mačka je bila razočarana/ ljuta/ povređena Leptir je bio srećan/ zadovoljan	0 1
<i>Epizoda 2: Dečak (lik: dečak)</i>			
A7.	TUS kao inicijalni događaj	Dečak je bio tužan/ nesrećan/ zabrinut zbog svoje lopte Dečak je video loptu u vodi	0 1
A8.	Cilj	Dečak je odlučio/ želeo / hteo da uzme/ dohvati svoju loptu/ (sa ciljem) da + GLAGOL (uzeti)	0 1
A9.	Pokušaj	Dečak je vukao/ vuče/ pokušavao da izvuče loptu iz vode	0 1
A10.	Ishod	Dečak je uzeo/ dohvatio svoju loptu Lopta je spašena	0 1
A11.	TUS kao reakcija	Dečaku je bilo drago/ je bio srećan/ je bio zadovoljan/ osetio je olakšanje (jer je uzeo svoju loptu)	0 1
<i>Epizoda 3: Mačka (lik: mačka)</i>			
A12.	TUS kao inicijalni događaj	Mačka je bila gladna/ radoznala /željna ribe Mačka je primetila/ videla ribu	0 1
A13.	Cilj	Mačka je želela/ odlučila da uzme/ zgrabi/ pojede/ ukrade ribu	0 1

¹ Ukoliko ste u nedoumici ili detetov odgovor nije u bodovnom listu, konsultujte uputstvo.

² Nula bodova je za pogrešan odgovor ili ako nema odgovora, 1 bod je za jedan tačan odgovor, 2 boda je za odrednicu i vremena i mesta.

		(sa ciljem) da + GLAGOL (jesti, uzeti)	
A14.	Pokušaj	Mačka je zgrabila/ povukla / uzela/ ukrala ribu Mačka hvata / vuče/ uzima ribu (iz kofe)/ je posegnula za ribom Mačka je probala da + GLAGOL (uzeti, zgrabiti)	0 1
A15.	Ishod	Mačka je pojela / uzela ribu	0 1
A16.	TUS kao reakcija	Mačka je bila zadovoljna/ radosna/ sita / nije (više) bila gladna	0 1
A17.	Ukupno bodova od 17:		

B. Strukturalna kompleksnost

Broj PI sekvenci	Broj pojedinačnih C (bez P ili I)	Broj CP / CI sekvenci	Broj CPI sekvenci
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

C1.	<p>Ukupan broj TUS u tokenima. TUS uključuju:</p> <p>Termini koji opisuju percepciju: videti, čuti, osetiti, mirisati;</p> <p>Termini koji opisuju fiziološka stanja: žeđ, glad, umor, bol, povređenost;</p> <p>Termini koji opisuju svesna stanja: živ, budan, zaspao;</p> <p>Termini koji opisuju emotivna stanja: tuga, sreća, zadovoljstvo, ljutnja, zabrinutost, razočaranje, strah, ponos, hrabrost, (osećaj) sigurnosti/bezbednosti, iznenađenje;</p> <p>Glagoli mentalnog stanja: želeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, verovati, brinuti, imati/praviti plan;</p> <p>Lingvistički glagoli/glagoli govorenja: reći, zvati, vikati, upozoravati, pitati.</p>
-----	---

Deo II: Razumevanje

		Primeri tačnih odgovora	Primeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Da li ti se svidela priča?	Pitanje za zagrevanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je mačka skočila? (pokažite slike 1-2) (Epizoda 1: Cilj)	Želi da uhvati/uzme/juri leptira/ da se igra sa leptirom Želi leptira (Sa ciljem) da + GLAGOL (uzeti) leptira	Odlazi/ trči/ želela je da skoči Mačke uvek skaču/ trče	0 1
D2.	Kako se mačka oseća? (pokažite sliku 3) (TUS kao reakcija)	ljuto/ loše/ razočarano/ povređeno/ bolno/ ne dobro/ neprijatno	Dobro / srećno	0 1
D3.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D2. Ako je tačno objašnjenje dato u D2, dajte jedan poen za pitanje D3 i pređite na D4.)</i> Zašto misliš da se mačka oseća ljuto/ razočarano/ povređeno i slično? ³	Nije mogla da uhvati leptira /upala je u žbun Boli kada padneš na bodljikav žbun Leptir beži / je pobegao	Neadekvatan / nevažan odgovor	0 1
D4.	Zašto dečak drži štap za pecanje u vodi? (pokažite sliku 5) (Epizoda 2: Cilj)	Želi da /dohvati/uzme svoju loptu Želi loptu (nazad) (Sa ciljem) da + GLAGOL (dohvatiti, uzeti) loptu (nazad/ napolje)	Da bi se igrao u vodi	0 1
D5.	Kako se dečak oseća? (pokažite sliku 6) (TUS kao reakcija)	Dobro / fino/ srećno/ zadovoljno	Loše / ljuto/ besno/ tužno	0 1
D6.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D5. Ako je tačno objašnjenje dato u D5, dajte poen za D6 i pređite na D7.)</i> Zašto misliš da se dečak oseća dobro/ fino/ srećno/ zadovoljno? ⁴	Uzeo/ dohvatio je loptu Mogao je/ bio je u stanju da + GLAGOL (dobiti, uzeti)	On se smeši / on tako izgleda / drugi neadekvatan odgovor	0 1
D7.	Zašto je mačka zgrabila ribu? (pokažite sliku 5) (Epizoda 3: Cilj)	Odlučila je/ želi da jede/ uzme/ ukrade ribu Iskoristila je priliku/ šansu kada dečak nije gledao	Hoće da se igra sa ribom	0 1

³Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D2.

⁴Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D5.

		Nije uhvatila leptira/ nije mogla da uhvati leptira Mačke vole ribu (generičko značenje) Riba je ukusna		
D8.	Zamisli da dečak vidi mačku. Kako bi se dečak osećao? (pokažite sliku 6) (TUS kao reakcija)	loše/ ljuto/ tužno/ besno/ ne dobro	Fino / dobro/ srećno/ zadovoljno	0 1
D9.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D8. Ako je tačno objašnjenje dato u D8, dajte poen za D9 i pređite na D10.)</i> Zašto misliš da se dečak oseća loše/ ljuto/ besno? ⁵	Mačka je pojela/ jede/ je uzela/ uzima njegovu ribu Dečak je želeo da jede / ima ribu (za sebe) To je bila dečakova riba	Štap za pecanje je na zemlji ili drugi neadekvatan odgovor	0 1
D10.	Hoće li dečak i mačka postati prijatelji? Zašto?	Ne – daje bar jedan razlog (mačka je pojela/ ukrala ribu) ili neki drugi adekvatan odgovor	Da/ ne znam/ Ili neki drugi neadekvatan odgovor	0 1
D11.	Ukupno bodova od 10:			

⁵Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D8.

Protokol za priču Pas
Pričanje / Prepričavanje / Model priče

Ime deteta: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Uzrast na testiranju (u mesecima): _____
Pol: _____
Ime ispitivača: _____
Izloženost L2 (u mesecima): _____
Datum polaska u vrtić: _____
Naziv vrtića: _____

Neka koverta budu na stolu pre početka testiranja. Pripremite audio snimač kako biste snimili sesiju. Počnite snimanje pre zagrevanja.

Zagrevanje

Pitajte na primer: Ko ti je najbolji drug/drugarica? Šta voliš da gledaš na TV-u? Da li voliš da pričaš priče? Da li voliš da slušaš priče?

Uputstva

Uputstva za Pričanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i onda mi ispričaj priču.* Otvorite slike tako da je ceo niz slika vidljiv jedino detetu. *Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na?*

Otvorite prve dve slike. Recite detetu: *Želim da ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš NAJBOLJU priču što možeš.* Dozvoljen je sledeći podsticaj ukoliko dete nerado počinje: "Ispričaj mi priču" (pokažite na sliku). Kad dete završi sa pričanjem na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve slike (tako da su sad vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su sledeći podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: "Još nešto?", "Nastavi", "Ispričaj mi još", "Hajde da vidimo šta je još u priči". Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: "Reci mi kada si završio/la".

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Prepričavanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *"Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču".* Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. *"Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ja ću ti ispričati priču i onda je ti ispričaj meni."*

Otvorite slike 1 i 2. *Priča ovde počinje* (pokažite na sliku 1). *Bio jednom jedan razigrani pas koji je ugledao sivog miša kako sedi blizu drveta. Skočio je jer je želeo da ga uhvati.*

U to vreme jedan veseli dečak se vraćao iz prodavnice sa torbom i balonom u rukama. Video je psa kako je juri miša.

Otvorite slike 3 i 4 (tako da su sada vidljive sve slike 1-4). *Miš je brzo pobegao, a pas je udario u drvo. Povredio se i bio je strašno ljut. Dečak se toliko iznenadio da mu je balon iskliznuo iz ruke. Kada je video kako njegov balon leti prema drvetu, povikao je: "O ne, ode moj balon!" Bio je tužan i želeo je svoj balon nazad. U tom trenutku je pas spazio dečakovu torbu i pomislio: "Želim da ugrabim kobasicu."*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su sve slike vidljive). *Dečak je tada počeo da vuče svoj balon sa drveta. Nije primetio da je pas zgrabio jednu kobasicu. Na kraju je pas bio veoma zadovoljan jer je pojeo tako ukusnu kobasicu, a dečak je bio srećan jer je dohvatio svoj balon.*

I to je kraj priče.

Otvorite slike tako da prve dve budu vidljive samo detetu. Recite detetu: *"Sada želim da Ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš NAJBOLJU priču što možeš. Dozvoljen je podsticaj ukoliko dete nerado počinje: "Ispričaj mi priču" (pokazujući na slike). Kada dete završi priču na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve (tako da su vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: "Još nešto?", "Nastavi", "Ispričaj mi još", "Hajde da vidimo šta je još u priči". Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: "Reci mi kada si završio/la".*

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Model priče

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *"Pogledaj, ovde su tri koverte. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču".* Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. *"Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ispričaću ti priču i onda ću te pitati neka pitanja."*

Otvorite slike 1 i 2. *Priča ovde počinje (pokažite na sliku 1). Bio jednom jedan razigrani pas koji je ugledao sivog miša kako sedi blizu drveta. Skočio je jer je želeo da ga uhvati. U to vreme jedan veseli dečak se vraćao iz prodavnice sa torbom i balonom u rukama. Video je psa kako je juri miša.*

Otvorite slike 3 i 4 (tako da su sada vidljive sve slike 1-4). *Miš je brzo pobegao, a pas je udario u drvo. Povredio se i bio je strašno ljut. Dečak se toliko iznenadio da mu je balon iskliznuo iz ruke. Kada je video kako njegov balon leti prema drvetu, povikao je: "O ne, ode moj balon!" Bio je tužan i želeo je svoj balon nazad. U tom trenutku je pas spazio dečakovu torbu i pomislio: "Želim da ugrabim kobasicu."*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su sve slike vidljive). *Dečak je tada počeo da vuče svoj balon sa drveta. Nije primetio da je pas zgrabio jednu kobasicu. Na kraju je pas bio veoma zadovoljan jer je pojeo tako ukusnu kobasicu, a dečak je bio srećan jer je dohvatio svoj balon.*

I to je kraj priče.

Pošto ste rekli *I to je kraj priče* postavite pitanja za razumevanje.

Tabela za bodovanje – priča Pas

Deo I: Produkcija

A. Struktura priče; B. Strukturalna kompleksnost; C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

A. Struktura priče

		Primeri tačnih odgovora ⁶	Bodovi
A1.	Situacija	Vremenske i/ili prostorne odrednice, npr. Nekada davno/ jednoga dana/ bio jednom ... U šumi/ u parku/ na livadi/ u polju/ pored drveta/ blizu drveta/ pored puta	0 1 2 ⁷
<i>Epizoda 1: Pas (likovi: pas i miš)</i>			
A2.	TUS kao inicijalni događaj	Pas je bio razigran / radoznao Pas je video miša	0 1
A3.	Cilj	Pas je želeo da uhvati / uzme / juri miša / se igra sa mišem (Sa ciljem) da + GLAGOL (uhvatiti, igrati se sa)	0 1
A4.	Pokušaj	Pas je skočio napred/u vis Pas je jurio / počeo da juri Pas je pokušao da + GLAGOL (uhvatiti, zgrabiti, uzeti)	0 1
A5.	Ishod	Pas je udario glavu / udario u drvo/ nije uhvatio miša/ nije bio dovoljno brz Miš je pobjegao/ je otrčao iza drveta/ miš je bio suviše brz	0 1
A6.	TUS kao reakcija	Pas je bio razočaran/ ljut/ povređen Miš je bio srećan/ zadovoljan/ bilo mu je lakše	0 1
<i>Epizoda 2: Dečak (lik: dečak)</i>			
A7.	TUS kao inicijalni događaj	Dečak je bio tužan/ nesrećan/ zabrinut zbog svog balona Dečak je video balon na drvetu	0 1
A8.	Cilj	Dečak je odlučio/ želeo / hteo da uzme svoj balon (sa ciljem) da + GLAGOL (uzeti / dohvatiti)	0 1
A9.	Pokušaj	Dečak je vukao/vuče / pokušavao da vuče balon dole sa drveta Dečak je skočio za balonom/ posegao za (balon)/ se popeo/ se penje (drvo)	0 1
A10.	Ishod	Dečak je dohvatio/ uzeo/ vratio svoj balon Balon je spašen	0 1
A11.	TUS kao reakcija	Dečaku je bilo drago/ srećan/ zadovoljan / laknulo (da je uzeo/ dobio svoj balon nazad)	0 1
<i>Epizoda 3: Pas (lik: pas)</i>			
A12.	TUS kao inicijalni događaj	Pas je video/ primetio/ spazao kobasice (u torbi) Pas je bio gladan/ radoznao/ željan kobasica	0 1

⁶ Ukoliko ste u nedoumici ili detetov odgovor nije u bodovnom listu, konsultujte uputstvo.

⁷ Nula bodova za pogrešan odgovor ili ako nema odgovora, 1 bod je za jedan tačan odgovor, 2 boda je za odrednicu i vremena i mesta.

A13.	Cilj	Pas je želeo/ odlučio da uzme/ zgrabi/ pojede/ ukrade kobasice (Sa ciljem) da + GLAGOL (jesti, uzeti)	0	1
A14.	Pokušaj	Pas je zgrabio/ vukao/ uzeo/ ukrao kobasice Pas grabi/ vuče / uzima kobasice (iz torbe)/ je posegao za kobasicama Pas pokušava da + GLAGOL (uzeti, izvuče)	0	1
A15.	Ishod	Pas je pojeo/ jeo/uzeo kobasice	0	1
A16.	TUS kao reakcija	Pas je bio zadovoljan/ srećan/ sit / nije (više) bio gladan /bilo mu je drago/	0	1
A17.	Ukupno bodova od 17:			

B. Strukturalna kompleksnost

Broj PI sekvenci	Broj pojedinačnih C (bez P ili I)	Broj CP / CI sekvenci	Broj CPI sekvenci
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

C1.	<p>Ukupan broj TUS u tokenima. TUS uključuju:</p> <p>Termini koji opisuju percepciju: videti, čuti, osetiti, mirisati;</p> <p>Termini koji opisuju fiziološka stanja: žeđ, glad, umor, bol, povređenost;</p> <p>Termini koji opisuju svesna stanja: živ, budan, zaspao;</p> <p>Termini koji opisuju emotivna stanja: tuga, sreća, zadovoljstvo, ljutnja, zabrinutost, razočaranje, strah, ponos, hrabrost, (osećaj) sigurnosti/bezbednosti, iznenađenje;</p> <p>Glagoli mentalnog stanja: želeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, verovati, brinuti, imati/praviti plan;</p> <p>Lingvistički glagoli/glagoli govorenja: reći, zvati, vikati, upozoravati, pitati.</p>
-----	---

Deo II: Razumevanje

		Primeri tačnih odgovora	Primeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Da li ti se svidela priča?	Primer za zagrevanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je pas skočio? (pokažite slike 1-2) (Epizoda 1: Cilj)	Želi da uhvati/ pojuri/ da se igra sa mišem Želi miša (sa ciljem) da + GLAGOL (uzeti) miša	odlazi/ trči/ želi da skače Psi uvek skaču	0 1
D2.	Kako se pas oseća? (pokažite sliku 3) (TUS kao reakcija)	Ljuto / loše/ razočarano/ povređeno/ u bolovima/ ne dobro/ neprijatno	dobro/ srećno	0 1
D3.	<i>(Ovo pitanje postavlja samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D2. Ako je tačno objašnjenje dato u D2, dajte poen za D3 i pređite na D4.) Zašto misliš da se pas oseća ljuto / razočarano/ povređeno...?⁸</i>	Nije mogao da uhvati miša/ udario je glavu/ udario je u drvo Boli kada se udariš u drvo Miš je pobjegao / utekao	Neadekvatan / nevažan odgovor	0 1
D4.	Zašto se dečak penje? (pokažite sliku 5) (Epizoda 2: Cilj)	Želi da dohvati/ uzme svoj balon Želi svoj balon (nazad) (sa ciljem) da + GLAGOL (dohvati, uzeti) svoj balon (nazad)	Da se penje na drvo / drveće	0 1
D5.	Kako se dečak oseća? (pokažite sliku 6) (TUS kao reakcija)	dobro/ lepo/ srećno/ zadovoljno	Loše / ljuto/ besno / tužno	0 1
D6.	<i>(Ovo pitanje postavlja samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D5. Ako je tačno objašnjenje dato u D5, dajte poen za D6 i pređite na D7.) Zašto misliš da se dečak oseća dobro / je srećan?⁹</i>	Uzeo / dohvatio je balon Mogao je da + GLAGOL (dobiti, uzeti) balon	Smeje se/ on tako izgleda/ on stoji ili neki drugi neadekvatan odgovor	0 1
D7.	Zašto je pas zgrabio kobasicu? (pokažite sliku 5) (Epizoda 3: Cilj)	Odlučio je/ želi da pojede/ ukrade kobasicu Iskoristio je šansu / priliku kada dečak nije gledao Nije dobio miša/ nije mogao uhvatiti miša Psi vole kobasice /meso (generičko značenje)	Želi da se igra sa torbom	0 1

⁸ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D2.

⁹ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D5.

		Kobasice su ukusne		
D8.	Zamisli da dečak vidi psa. Kako bi se dečak osećao? <i>(pokažite sliku 6)</i> (TUS kao reakcija)	Loše / ljuto/ tužno/ besno / ne dobro	dobro/ lepo/ srećno/ zadovoljno	0 1
D9.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D8. Ako je tačno objašnjenje dato u D8, dajte poen za D9 i pređite na D10.)</i> Zašto misliš da bi se dečak osećao loše/ljuto/ besno? ¹⁰	Pas je pojeo/ jede/ uzeo/ uzima njegove kobasice Dečak je želeo da jede/ ima kobasice (za sebe) To su bile dečakove kobasice	Neadekvatan odgovor	0 1
D10.	Hoće li dečak i pas postati prijatelji? Zašto?	Ne - daje bar jedan razlog (pas je pojeo/ ukrao kobasice) ili bilo koji drugi prikladan odgovor	Da/ Ne znam/ Drugi irelevantan odgovor	0 1
D11.	Ukupno bodova od 10:			

¹⁰Koristite isti TUS kao i dete prilikom davanja odgovora na D8.

Protokol za priču Ptíci

Pričanje / Prepričavanje / Model priče

Ime deteta: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Uzrast na testiranju (u mesecima): _____
Pol: _____
Ime ispitivača: _____
Izloženost L2 (u mesecima): _____
Datum polaska u vrtić: _____
Naziv vrtića: _____

Neka koverta budu na stolu pre početka testiranja. Pripremite audio snimač kako biste snimili sesiju. Počnite snimanje pre zagrevanja.

Zagrevanje

Pitajte na primer: Ko ti je najbolji drug/drugarica? Šta voliš da gledaš na TV-u? Da li voliš da pričaš priče? Da li voliš da slušaš priče?

Uputstva

Uputstva za Pričanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i onda mi ispričaj priču.* Otvorite slike tako da je ceo niz slika vidljiv jedino detetu. *Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na?*

Otvorite prve dve slike. Recite detetu: *Želim da ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš najbolju priču što možeš.* Dozvoljen je sledeći podsticaj ukoliko dete nerado počinje: "Ispričaj mi priču" (pokažite na sliku). Kad dete završi sa pričanjem na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve slike (tako da su sad vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su sledeći podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: "Još nešto?", "Nastavi", "Ispričaj mi još", "Hajde da vidimo šta je još u priči". Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: "Reci mi kada si završio/la".

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Prepričavanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *"Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču".* Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. *"Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ja ću ti ispričati priču i onda je ti ispričaj meni."*

Otvorite slike 1 i 2. *Priča ovde počinje* (pokažite na sliku 1). *Bila jednom jedna mama ptica koja je videla da su joj ptíci gladni. Odletela je jer je želela da im nađe hranu. Jedna gladna*

mačka je videla da je mama ptica odletela i zamjaukala je: „Mmmm, baš je lepo ovo što vidim u gnezdju!“

Otvorite slike 3 i 4 (tako da su sada vidljive sve slike 1-4). *Mama ptica se vratila sa velikim crvom za svoje ptiće, ali nije videla mačku. Bila je srećna zbog soćnog crva kojeg je donela svojoj deci. U tom trenutku zla mačka je počela da se penje uz drvo jer je želela da uhvati ptiće. Zgrabila je jednog ptića. Hrabri pas koji je prolazio je video da su ptići u velikoj opasnosti. Odlučio je da spreči mačku i spase ih.*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su sve slike vidljive). *Pas je rekao mački: „Ostavi ptiće na miru!“.* *Onda je zgrabio mačku za rep i povukao je dole. Mačka je pustila ptića i pas ju je oterao. Pas je bio veoma zadovoljan jer je uspeo da spasi ptiće, a mačka je ostala gladna.*

I to je kraj priće.

Otvorite slike tako da prve dve budu vidljive samo detetu. Recite detetu: *“Sada želim da Ti isprićaš priću. Pogledaj slike i pokušaj da isprićaš NAJBOLJU priću što možeš. Dozvoljen je podsticaj ukoliko dete nerado poćinje: “Isprićaj mi priću” (pokazujući na sliku). Kada dete završi priću na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve (tako da su vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priće. Dozvoljeni su podsticaji ako se dete učuti na sredini priće: “Još nešto?”, “Nastavi”, “Isprićaj mi još”, “Hajde da vidimo šta je još u prići”. Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: “Reci mi kada si završio/la”.*

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Model priće

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *“Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugaćija prića. Izaberi jednu i ja ću ti isprićati priću”.* Otvorite slike tako da cela prića bude vidljiva samo detetu. *“Prvo pogledaj celu priću. Da li si spreman/na? Isprićaću ti priću i onda ću te pitati neka pitanja.”*

Otvorite slike 1 i 2. *Prića ovde poćinje (pokažite na sliku 1). Bila jednom jedna mama ptica koja je videla da su joj ptići gladni. Odletela je jer je želela da im nađe hranu. Jedna gladna mačka je videla da je mama ptica odletela i zamjaukala je: „Mmmm, baš je lepo ovo što vidim u gnezdju!“*

Otvorite slike 3 i 4 (tako da su sada vidljive sve slike 1-4). *Mama ptica se vratila sa velikim crvom za svoje ptiće, ali nije videla mačku. Bila je srećna zbog soćnog crva kojeg je donela svojoj deci. U tom trenutku zla mačka je počela da se penje uz drvo jer je želela da uhvati ptiće. Zgrabila je jednog ptića. Hrabri pas koji je prolazio je video da su ptići u velikoj opasnosti. Odlučio je da spreči mačku i spase ih.*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su sve slike vidljive). *Pas je rekao mački: „Ostavi ptiće na miru!“.* *Onda je zgrabio mačku za rep i povukao je dole. Mačka je pustila ptića i pas ju je oterao. Pas je bio veoma zadovoljan jer je uspeo da spasi ptiće, a mačka je ostala gladna.*

I to je kraj priće.

Pošto ste rekli *I to je kraj priće* postavite pitanja za razumevanje.

Tabela za bodovanje – priča Ptići

Deo I: Produkcija

A. Struktura priče; B. Strukturalna kompleksnost; C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

A. Struktura priče

		Primeri tačnih odgovora ¹¹	Bodovi
A1.	Situacija	Vremenske i prostorne odrednice, npr. Nekada davno/ jednog dana/ bila jednom ... U šumi/ na livadi/ u bašti/ u polju/ u gnezdu/ na drvetu	0 1 2 ¹²
<i>Epizoda 1: Mama/ptica (likovi: ptica i ptići)</i>			
A2.	TUS kao inicijalni događaj	Ptići su bili gladni/ želeli / tražili hranu/ plakali za hranom < Mama/Ptica/Roditelj > je <u>videla</u> da su ptići gladni/ žele hranu	0 1
A3.	Cilj	Mama ptica je želela da nahrani ptiće/ da uhvati/ donese/ nađe hranu/ crve (sa ciljem) da + GLAGOL (dobije hranu)	0 1
A4.	Pokušaj	Mama ptica je odletela/ otišla da traži hranu/ donela hranu Mama ptica je probala da + GLAGOL (donese hranu)	0 1
A5.	Ishod	Mama ptica je našla/uhvatila/ donela/ se vratila sa hranom/ crvom/ nahranila ptiće Ptići su dobili hranu/ crva	0 1
A6.	TUS kao reakcija	Mama ptica je bila srećna/ zadovoljna Ptići su bili srećni/ zadovoljni/ nisu bili gladni više	0 1
<i>Epizoda 2: Mačka (likovi: mačka i ptić(i))</i>			
A7.	TUS kao inicijalni događaj	Mačka je <u>videla</u> majku kako odleće/ je <u>videla</u> da su ptići sami/ je <u>videla</u> da tu ima hrane Mačka je bila gladna/ je pomislila “ukusno”	0 1
A8.	Cilj	Mačka je želela da pojede/ uhvati/ ulovi / ubije ptiće (sa ciljem) da + GLAGOL (jesti, uhvatiti, ubiti, dobiti)	0 1
A9.	Pokušaj	Mačka se popela/ se penje na drvo Mačka je pokušala da dohvati / uzme ptiće Mačka se popela/ skočila uz (drvo)	0 1
A10.	Ishod	Mačka je zgrabila/ uzela / uhvatila ptića Mačka je zamalo/skoro + GLAGOL (uhvatila, uzela)	0 1
A11.	TUS kao reakcija	Mačka je bila srećna Ptići (ptičice) su bili uplašeni / plakali/ vrištali	0 1
<i>Epizoda 3: Pas (likovi: pas, mačka i ptić(i))</i>			
A12.	TUS kao inicijalni događaj	Pas je <u>video</u> da je ptić u opasnosti/ je <u>video</u> da je mačka uhvatila / uzela ptića Ptić-i je/su u opasnosti	0 1
A13.	Cilj	Pas je odlučio/ želeo da zaustavi mačku Pas je odlučio/ želeo da pomogne/ zaštiti/ spase ptića(e) (sa ciljem) da + GLAGOL (zaustaviti, spasiti, pomoći)	0 1
A14.	Pokušaj	Pas je vukao/vuče/ povlači mačku dole/ ujeda/ napada mačku/ zgrabio je mačku za rep	0 1

¹¹ Ukoliko ste u nedoumici ili detetov odgovor nije u bodovnom listu, konsultujte uputstvo.

¹² Nula bodova za pogrešan odgovor ili ako nema odgovora, 1 bod za jedan tačan odgovor, 2 boda za odrednicu i vremena i mesta.

		Pas je pokušao da + GLAGOL (povući, vući, skinuti) Pas je povukao/ vukao mačku dole/ ujeo/ napao mačku/ zgrabio je mačku za rep	
A15.	Ishod	Pas je odjurio /oterao mačku/ uplašio mačku Mačka je pustila ptića/ pobegla Ptić-i je/su spašen-i/	0 1
A16.	TUS kao reakcija	Psu je laknulo / je srećan/ ponosan(jer je spasio/ ptića) Mačka je ljuta/ razočarana/ se oseća loše/ besno/ uplašeno/ bolno/ boli je rep Ptić-ima je laknulo/ su bili srećni/ bezbedni Ptici je laknulo/ je srećna	0 1
A17.	Ukupno bodova od 17:		

B. Strukturalna kompleksnost

Broj PI sekvenci	Broj pojedinačnih C (bez P ili I)	Broj CP / CI sekvenci	Broj CPI sekvenci
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

C1.	<p>Ukupan broj TUS u tokenima. TUS uključuju:</p> <p>Termini koji opisuju percepciju: videti, čuti, osetiti, mirisati;</p> <p>Termini koji opisuju fiziološka stanja: žeđ, glad, umor, bol, povređenost;</p> <p>Termini koji opisuju svesna stanja: živ, budan, zaspao;</p> <p>Termini koji opisuju emotivna stanja: tuga, sreća, zadovoljstvo, ljutnja, zabrinutost, razočaranje, strah, ponos, hrabrost, (osećaj) sigurnosti/bezbednosti, iznenađenje;</p> <p>Glagoli mentalnog stanja: želeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, verovati, brinuti, imati/praviti plan;</p> <p>Lingvistički glagoli/glagoli govorenja: reći, zvati, vikati, upozoravati, pitati.</p>
-----	---

Deo II: Razumevanje

		Primeri tačnih odgovora	Primeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Da li ti se svidela priča?	Primer za zagrevanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je majka odletela? (pokažite slike 1-2) (Epizoda 1: Cilj/ TUS kao inicijalni događaj)	Želi da donese hranu/ crve za ptiće/ (sa ciljem) da + GLAGOL (nahrani) ptiće Ptići su gladni	Odlazi / ide na posao Ide da dovede tatu Je uplašena/se boji	0 1
D2.	Kako se ptići osećaju? (pokažite sliku 1) (TUS kao inicijalni događaj)	Loše / gladni su žele hranu	Dobro/ lepo/ srećno/ iznenađeno/ usamljeno/ uplašeno/ preplašeno	0 1
D3.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D2. Ako je tačno objašnjenje dato u D2, dajte poen za D3 i pređite na D4.)</i> Zašto misliš da se ptići osećaju loše/ da su gladni, itd..? ¹³	Usta su im otvorena/ traže hranu Vrište: "Hoćemo hranu/ gladni smo" Majka je otišla da donese hranu/ se vratila sa crvom da ih nahrani Ptići su uvek gladni (generičko značenje)	Su srećni/ cvrkuću/ Želeli su da idu sa mamom/ Plaše se od mačke/ uplašili su se jer su videli mačku/ Loše/ uplašeno jer je majka odletela	0 1
D4.	Zašto se mačka penje na drvo? (pokažite sliku 3) (Epizoda 2: Cilj)	Želi da zgrabi/ ubije/ pojede ptića/ Želi ptića (sa ciljem) da + GLAGOL (uzeti, ubiti, pojesti) ptića Ne može da odoli ptiću/ koristi priliku dok je majka odsutna/ daleko Mačka voli da jede/ hvata ptice (generičko značenje)	Da se igra sa ptićima	0 1
D5.	Kako se mačka oseća? (pokažite slike 5-6) (TUS kao reakcija)	Loše/ (još) gladno/ ljuto/ besno/ tužno/ uplašeno/ povređeno/ glupo/ razočarano	Dobro /lepo/ srećno/ razdragano/ trči	0 1
D6.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D5. Ako je tačno objašnjenje dato u D5, dajte poen za D6 i pređite na D7.)</i>	Nije uhvatila ptiće/ nije uspela Uplašena je/ uplašila se psa Pas napada/ ujeda/ juri je/ vuče/ ujeda za rep <i>Ukoliko je odgovor na D5 "loše/ ljuto", odgovor na D6 može biti: je još uvek gladna</i>	Srećno / razdragano/ Počinje da leti/ tako izgleda Pas je uzeo mački hranu/ Pas hoće da pojede mačku Ne znam	0 1

¹³ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D2.

	Zašto misliš da se mačka oseća loše/uplašeno/ još je gladna itd..? ¹⁴			
D7.	Zašto je pas zgrabio mačku za rep? (pokažite sliku 5) (Epizoda 3: Cilj)	Odlučio je/ želi da spasi/ pomogne/ zaštititi ptice Odlučio je/ želi da zaustavi mačku/ da natera mačku da pusti pticu (sa ciljem) da + GLAGOL (spasiti, pomoći, zaštititi) Da ptica(e) ne budu pojedene/ ubijene/ povređene	Želi on da pojede pticu / želi da pojede mačku/ da bi se igrao sa mačkom Psi mrze/ ne vole mačke (generičko značenje)	0 1
D8.	Zamisli da je pas video ptice. Kako bi se pas osećao? (pokažite sliku 6) (TUS kao reakcija)	Dobro/ lepo/ srećno/ laknulo mu je/ zadovoljno/ ponosno/ korisno Kao zaštitnik/ heroj Voli da ih štiti	Loše / ljuto/ besno/ tužno/ žalosno/ glupo/ gladno "Moram da uhvatim mačku"	0 1
D9.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D8. Ako je tačno objašnjenje dato u D8, dajte poen za D9 i pređite na D10.)</i> Zašto misliš da se pas oseća dobro / lepo / srećno, itd.? ¹⁵	Zaustavio je mačku/ isterao je mačku odatle Spasio je/ pomogao je pticima Vidi da su ptici bezbedni/ srećni/ nepovređeni Sada se mačka neće vraćati	Smeši se/ tako izgleda Nije uhvatio mačku Želi on da pojede ptice sam Ljut je na mačku	0 1
D10.	Koga mama ptica više voli, mačku ili psa? Zašto?	Psa – daje bar jedan razlog (on je spasio/ pomogao pticima/ odjurio je mačku/ bio je dobar prema pticima)	Mačku/ ne znam/ drugi neadekvatan odgovor	0 1
D11.	Ukupno bodova od 10:			

¹⁴ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D5.

¹⁵ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D8.

Protokol za priču Jarići

Pričanje / Prepričavanje / Model priče

Ime deteta: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Uzrast na testiranju (u mesecima): _____
Pol: _____
Ime ispitivača: _____
Izloženost L2 (u mesecima): _____
Datum polaska u vrtić: _____
Naziv vrtića: _____

Neka koverta budu na stolu pre početka testiranja. Pripremite audio snimač kako biste snimili sesiju. Počnite snimanje pre zagrevanja.

Zagrevanje

Pitajte na primer: Ko ti je najbolji drug/drugarica? Šta voliš da gledaš na TV-u? Da li voliš da pričaš priče? Da li voliš da slušaš priče?

Uputstva

Uputstva za Pričanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i onda mi ispričaj priču.* Otvorite slike tako da je ceo niz slika vidljiv jedino detetu. *Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na?*

Otvorite prve dve slike. Recite detetu: *Želim da ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš najbolju priču što možeš.* Dozvoljen je sledeći podsticaj ukoliko dete nerado počinje: "Ispričaj mi priču" (pokažite na sliku). Kad dete završi sa pričanjem na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve slike (tako da su sad vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su sledeći podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: "Još nešto?", "Nastavi", "Ispričaj mi još", "Hajde da vidimo šta je još u priči". Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: "Reci mi kada si završio/la".

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Prepričavanje

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *"Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču".* Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. *"Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ja ću ti ispričati priču i onda je ti ispričaj meni."*

Otvorite slike 1 i 2. *Priča ovde počinje* (pokažite na sliku 1). *Bila jednom jedna mama koza koja je videla da je njeno jare upalo u vodu i da se jako uplašilo. Skočila je u vodu, jer je*

želela da ga spase. Jedna gladna lisica je videla da je mama koza u vodi i zarezala: „Mmmm, šta ja to lepo vidim na livadi!“

Otvorite slike 3 i 4 (tako da su sada vidljive sve slike 1-4). *Mama koza je izvukla jare iz vode, ali nije videla lisicu. Bila je srećna što se njeno jare nije udavilo. Tada je zla lisica skočila jer je želela da uhvati drugo jare. Zgrabila je jare. Hrabra ptica koja je tu letela je videla da je jare u velikoj opasnosti. Odlučila je da zaustavi lisicu i spase jare.*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su sve slike vidljive). *Ptica je rekla lisici: „Ostavi jare na miru!“ I onda se spustila i ugrizla lisicu za rep. Lisica je pustila jare, i ptica ju je oterala. Ptica je bila jako srećna jer je spasila jare, a lisica je ostala gladna.*

I to je kraj priče.

Otvorite slike tako da prve dve budu vidljive samo detetu. Recite detetu: *“Sada želim da TI ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj da ispričaš NAJBOLJU priču što možeš. Dozvoljen je podsticaj ukoliko dete nerado počinje: “Ispričaj mi priču” (pokazujući na sliku). Kada dete završi priču na osnovu prve dve slike, otvorite sledeće dve (tako da su vidljive slike 1-4). Ponavljajte proces dok ne stignete do kraja priče. Dozvoljeni su podsticaji ako se dete učuti na sredini priče: “Još nešto?”, “Nastavi”, “Ispričaj mi još”, “Hajde da vidimo šta je još u priči”. Ukoliko dete prestane da govori bez indikacija da je završilo, pitajte: “Reci mi kada si završio/la”.*

Kada je dete završilo, pohvalite ga i postavite pitanja razumevanja.

Uputstva za Model priče

Sedite nasuprot detetu. Recite detetu: *“Pogledaj, ovde su tri koverta. U svakoj koverti je drugačija priča. Izaberi jednu i ja ću ti ispričati priču”.* Otvorite slike tako da cela priča bude vidljiva samo detetu. *“Prvo pogledaj celu priču. Da li si spreman/na? Ispričaću ti priču i onda ću te pitati neka pitanja.”*

Otvorite slike 1 i 2. *Priča ovde počinje (pokažite na sliku 1). Bila jednom jedna mama koza koja je videla da je njeno jare upalo u vodu i da se jako uplašilo. Skočila je u vodu, jer je želela da ga spase. Jedna gladna lisica je videla da je mama koza u vodi i zarezala: „Mmmm, šta ja to lepo vidim na livadi!“*

Otvorite slike 3 i 4 (tako da su sada vidljive sve slike 1-4). *Mama koza je izvukla jare iz vode, ali nije videla lisicu. Bila je srećna što se njeno jare nije udavilo. Tada je zla lisica skočila jer je želela da uhvati drugo jare. Zgrabila je jare. Hrabra ptica koja je tu letela je videla da je jare u velikoj opasnosti. Odlučila je da zaustavi lisicu i spase jare.*

Otvorite slike 5 i 6 (sada su sve slike vidljive). *Ptica je rekla lisici: „Ostavi jare na miru!“ I onda se spustila i ugrizla lisicu za rep. Lisica je pustila jare, i ptica ju je oterala. Ptica je bila jako srećna jer je spasila jare, a lisica je ostala gladna.*

I to je kraj priče.

Pošto ste rekli *I to je kraj priče* postavite pitanja za razumevanje.

Tabela za bodovanje – priča Jarići

Deo I: Produkcija

A. Struktura priče; B. Strukturalna kompleksnost; C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

A. Struktura priče

		Primeri tačnih odgovora ¹⁶	Bodovi
A1.	Situacija	Vremenske i/ili prostorne odrednice, npr. Nekada davno/ jednog dana/ bila jednom... U šumi/ na livadi/u polju/ pored jezera/ na jezeru/ na jezercetu	0 1 2 ¹⁷
<i>Epizoda 1: Mama/ Koza (likovi: jare i mama koza)</i>			
A2.	TUS kao inicijalni događaj	Jarići su bili uplašeni/ u opasnosti/ trebala im je pomoć/ plakali su (u pomoć)/ zvali majku <Mama/ Koza/ Roditelj, itd.> je videla da je njeno jare uplašeno/ u opasnosti/ se davilo/ nije moglo da pliva <Mama/ Koza/ Roditelj, itd.> se zabrinula za jare	0 1
A3.	Cilj	Mama koza je želela da pomogne svom jaretu/ da spase jare/ da izvuče/zvadi jare iz vode (sa ciljem) da + GLAGOL (spasiti, pomoći) jaretu	0 1
A4.	Pokušaj	Koza je otrčala/ ušla u vodu Koza je izvukla/ pomogla Koza je pokušala da + GLAGOL (pomoći, izvući)	0 1
A5.	Ishod	Koza je izvukla jare iz vode/ je spasila/ pomogla da izađe Jare je spašeno/ iz vode	0 1
A6.	TUS kao reakcija	Koza je bila srećna/ je laknulo Jaretu je laknulo/ bilo je zadovoljno/ srećno/ nije bilo uplašeno više	0 1
<i>Epizoda 2: Lisica (likovi: lisica i jare)</i>			
A7.	TUS kao inicijalni događaj	Lisica je videla da je majka skrenula pogled/ je videla da je jare samo/ je videla da tamo ima hrane Lisica je bila gladna/ je pomislila "ukusno"	0 1
A8.	Cilj	Lisica je želela da pojede/ uhvati/ ubije jare (sa ciljem) da + GLAGOL (jesti, uhvatiti, dobiti, ubiti)	0 1
A9.	Pokušaj	Lisica je skočila/ krenula/skočila prema jaretu Lisica je pokušala da dohvati/zgrabi/ uhvati jare	0 1
A10.	Ishod	Lisica je dohvatila/ zgrabila/ uhvatila jare Lisica zamalo/ skoro + GLAGOL (uhvatiti)	0 1
A11.	TUS kao reakcija	Lisica je bila srećna Jare je bilo uplašeno/ plakalo/ vrištalo od bola	0 1
<i>Epizoda 3: Ptica (likovi: ptica, lisica i jare)</i>			
A12.	TUS kao inicijalni događaj	<Ptica, vrana, itd.> je videla da je jare u opasnosti/ videla da je lisica uhvatila/ uzela jare Jare je bilo u opasnosti	0 1
A13.	Cilj	Ptica je odlučila/ želela da zaustavi lisicu	0 1

¹⁶ Ukoliko ste u nedoumici ili detetov odgovor nije u bodovnom listu, konsultujte uputstvo.

¹⁷ Nula bodova za pogrešan odgovor ili ako nema odgovora, 1 bod za jedan tačan odgovor, 2 boda za odrednicu i mesta i vremena.

		Ptica je odlučila/ želela da pomogne / zaštiti/ spase jare (sa ciljem) da + GLAGOL (zaustaviti, spasiti, pomoći)	
A14.	Pokušaj	Ptica je ugrizla/ grize lisicu / vuče lisicu za rep Ptica je ugrizla / vukla/ lisicu za rep/ napala lisicu Ptica je pokušala da + GLAGOL (otera lisicu)	0 1
A15.	Ishod	Ptica je jurila lisicu (odjurila)/ oterala lisicu Lisica je pustila jare/ pobjegla Jare je spašeno	0 1
A16.	TUS kao reakcija	Ptica je osetila olakšanje/ srećna/ ponosna jer je spasila jare Lisica je bila ljuta/ razočarana/ osećala se loše/ besno/ uplašeno/ u bolovima/ boleo ju je rep Jare/ Jarići su osetili olakšanje/ srećni/ bezbedni Koza je osetila olakšanje/ bila srećna	0 1
A17.	Ukupno bodova od 17:		

B. Strukturalna kompleksnost

Broj PI sekvenci	Broj pojedinačnih C (bez P ili I)	Broj CP / CI sekvenci	Broj CPI sekvenci
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Termini koji opisuju unutrašnja stanja (TUS)

C1.	<p>Ukupan broj TUS u tokenima. TUS uključuju:</p> <p>Termini koji opisuju percepciju: videti, čuti, osetiti, mirisati;</p> <p>Termini koji opisuju fiziološka stanja: žeđ, glad, umor, bol, povređenost;</p> <p>Terminikoji opisuju svesna stanja: živ, budan, zaspao;</p> <p>Termini koji opisuju emotivna stanja: tuga, sreća, zadovoljstvo, ljutnja, zabrinutost, razočaranje, strah, ponos, hrabrost, (osećaj) sigurnosti/bezbednosti, iznenađenje;</p> <p>Glagoli mentalnog stanja: želeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, verovati, brinuti, imati/praviti plan;</p> <p>Lingvistički glagoli/glagoli govorenja: reći, zvati, vikati, upozoravati, pitati.</p>
-----	--

Deo II: Razumevanje

		Primeri tačnih odgovora	Primeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Da li ti se svidela priča?	Primer za zagrevanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je koza bila u vodi? <i>(pokažite slike 1-2)</i> (Epizoda 1: Cilj/ TUS kao inicijalni događaj)	Želi da spase/ da pomogne/ izbavi jare (sa ciljem) da + GLAGOL (pomoći, spasiti, izbaviti) jare Zabrinuta je zbog jareta Jare je zvalo u pomoć/ je u opasnosti/ uplašeno	Pliva / igra se/ želi da se okupa/ da se opere/ da okupa jare/ Da se rashladi/ Da pije	0 1
D2.	Kako se jare oseća? <i>(pokažite jare u vodi, slika 1)</i> (TUS kao inicijalni događaj)	Loše / uplašeno/ u opasnosti/ prestrašeno Želi da bude spašeno	Dobro / lepo/ srećno/ razigrano/ smrznuo/ osveženo/ hladno/ gladno / žedno / čisto / glupo	0 1
D3.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D2. Ako je tačno objašnjenje dato u D2, dajte poen za D3 i pređite na D4.)</i> Zašto misliš da se jare oseća loše/ uplašeno/ u opasnosti itd.? ¹⁸	Upalo je u vodu/ ne može da izađe iz vode /davi se/ ne zna da pliva Viče/ vrišti "Upomoć, davim se!" Bebel/jarići ne znaju da plivaju (generičko značenje)	Gladan je / žedan / pliva / igra se u vodi / nije smeo tamo da stoji	0 1
D4.	Zašto je lisica skočila? <i>(pokažite sliku 3)</i> (Epizoda 2: Cilj)	Želi da pojede / ubije/ uhvati jare Želi jare (sa ciljem) da + GLAGOL (uzeti, ubiti) jare Ne može da odoli jaretu / koristi priliku dok koza ne gleda / je daleko Lisice vole da jedu jariće (generičko značenje)	Da se igra sa jaretom	0 1
D5.	Kako se lisica oseća? <i>(pokažite slike 5-6)</i> (TUS kao reakcija)	Loše / (još uvek) gladno/ ljuto/ besno/ tužno/ uplašeno/ povređeno/ glupo/ razočarano	Dobro / lepo/ srećno/ razigrano/ trčeći	0 1
D6.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjavanja/ obrazlaganja u D5. Ako je tačno objašnjenje dato u D5, dajte poen za D6 i pređite na D7.)</i>	Nije uhvatila jare/ nije uspela Je uplašena/ plaši se ptice Ptica je napada/ grize/ juri je/ Grize lisicu za rep <i>Ako je odgovor na D5 "loše/ljuto", odgovor na</i>	Lisica beži/ tako izgleda Ptica je uzela lisici hranu Ptica želi da pojede lisicu Ne znam	0 1

¹⁸ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D2.

	<i>Zašto misliš da se lisica oseća loše / razočarano/ uplašeno/ da je gladna itd.?¹⁹</i>	<i>D6 može takođe biti: I dalje je gladna</i>		
D7.	Zašto je ptica ugrizla lisicu za rep? (pokažite sliku 5) (Epizoda 3: Cilj)	Odlučila je/ želi da spase/ pomogne/ zaštiti jare Odlučila je/ želi da zaustavi lisicu / da natera lisicu da pusti jare (sa ciljem) da + GLAGOL (spasiti, pomoći) Kako jare ne bi bilo pojedeno/ ubijeno/ povređeno	Želi da pojede kozu Želi da pojede lisicu Da bi se igrao sa lisicom Ptice mrze / ne vole lisice (generičko značenje)	0 1
D8.	Zamisli da ptica vidi koze. Kako bi se ptica osećala? (pokažite sliku 6) (TUS kao reakcija)	Dobro / lepo / srećno/ zadovoljno/ ponosno/ korisno Kao zaštitnik / heroj Voli da ih štiti	Loše / tužno/ ljuto/ besno/ žao joj je/ glupo/ gladno "moram da uhvatim lisicu"	0 1
D9.	<i>(Ovo pitanje postavljate samo ako je dete dalo tačan odgovor bez objašnjenja/ obrazlaganja u D8. Ako je tačno objašnjenje dato u D8, dajte poen za D9 i pređite na D10.)</i> Zašto misliš da se ptica oseća dobro/ lepo/ srećno itd.? ²⁰	Zaustavila je lisicu/ tera/ oterala je lisicu odatle Spašeno/ jer je pomogla jaretu/kozi Vidi da su jarići bezbedni/ srećni/ nepovređeni Sad se lisica neće vraćati	Smeje se/ tako izgleda Nije uzela lisicu Želi da pojede jare Ljuta je na lisicu	0 1
D10.	Koga majka koza više voli, lisicu ili pticu? Zašto?	Pticu – navedite bar jedan razlog (spasila je/ pomogla je jaretu/ oterala je lisicu/ bila je dobra prema jarićima)	Lisicu / ne znam/ drugi neprimeren odgovor	0 1
D11.	Ukupno bodova od 10:			

¹⁹ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D5.

²⁰ Koristite isti TUS kao i dete prilikom odgovora na D8.

Upitnik za roditelja/staratelja

1. Ime deteta (ime, prezime) _____

2. Datum rođenja _____

3. Da li Vaše dete trenutno ide u vrtić/ dnevni boravak/ školu?

☐ Da, vrtić
od _____ (godina, mesec) | ☐ Da, školu
od _____ (godina, mesec) |
|---|---|

Ne

Ne

Ako da, kakav tip vrtića?

Ako da, koja vrsta škole?

☐ Bilingvalni
☐ Monolingvalni L1 = detetov maternji jezik
☐ Monolingvalni L2 = detetov drugi jezik
☐ Drugo, kakav tip vrtića?
_____ | ☐ Bilingvalna
☐ Monolingvalna L1 = detetov maternji jezik
☐ Monolingvalna L2 = detetov drugi jezik
☐ Drugo, kakav tip škole?
_____ |
|---|--|

4. U kojoj državi je rođeno Vaše dete?

☐ Država L1 jezika,
koja? _____ | ☐ Država L2 jezika,
koja? _____ | ☐ U drugoj državi,
kojoj? _____ |
|--|--|--|

5. Od kada Vaše dete živi u državi L2 jezika? _____ (godina, mesec)

6. Redosled rođenja deteta

- 1 2 3 Upišite broj _____

7. Koliko je bilo staro Vaše dete kada su se javile prve reči?

___ godina(e) ___ meseci(i)

8. Da li ste ikada bili zabrinuti zbog razvoja jezika Vašeg deteta?

- Ne Da, objasnite? _____

9. Da li je neko u Vašoj porodici imao govorne ili jezičke teškoće?

- Ne Da, navedite ko? _____
npr, majka, otac, brat/sestra

10. Da li je Vaše dete imalo problema sa sluhom?

Slušno oštećenje

- Ne
 Da

Česte infekcije ušiju

- Ne
 Da, koliko? _____
 Čevčice

11. Po Vašem mišljenju, da li Vaše dete normalno čuje?

- Ne Da

12. Informacije o roditeljima/starateljima

	Navedite svoj maternji jezik (L1)	Navedite svoj drugi jezik (L2)	Navedite druge jezike kojima se služite	Koliko dugo živite u XX državi	Nivo obrazovanja	Zanimanje
Majka/ Roditelj 1						

Otac/ Roditelj 2																					
<p>13. Kojim jezikom razgovarate sa Vašim detetom?</p> <table> <tr> <td>Majka/ Roditelj 1</td> <td>Otac/ Roditelj 2</td> </tr> <tr> <td>☐ Maternjim jezikom (L1)</td> <td>☐ Maternjim jezikom (L1)</td> </tr> <tr> <td>☐ Mojim drugim jezikom (L2)</td> <td>☐ Mojim drugim jezikom (L2)</td> </tr> <tr> <td>☐ Oba, maternji i drugi jezik</td> <td>☐ Oba, maternji i drugi jezik</td> </tr> <tr> <td>☐ Drugi jezik (jezici), navedite koji _____</td> <td>☐ Drugi jezik (jezici), navedite koji _____</td> </tr> </table>							Majka/ Roditelj 1	Otac/ Roditelj 2	☐ Maternjim jezikom (L1)	☐ Maternjim jezikom (L1)	☐ Mojim drugim jezikom (L2)	☐ Mojim drugim jezikom (L2)	☐ Oba, maternji i drugi jezik	☐ Oba, maternji i drugi jezik	☐ Drugi jezik (jezici), navedite koji _____	☐ Drugi jezik (jezici), navedite koji _____					
Majka/ Roditelj 1	Otac/ Roditelj 2																				
☐ Maternjim jezikom (L1)	☐ Maternjim jezikom (L1)																				
☐ Mojim drugim jezikom (L2)	☐ Mojim drugim jezikom (L2)																				
☐ Oba, maternji i drugi jezik	☐ Oba, maternji i drugi jezik																				
☐ Drugi jezik (jezici), navedite koji _____	☐ Drugi jezik (jezici), navedite koji _____																				
<p>14. Koje jezike Vaše dete koristi sada?</p> <table> <tr> <td>☐ Detetov L1, a to je: _____</td> <td>☐ Detetov L2, a to je: _____</td> <td>☐ Druge jezike, a to su: _____</td> </tr> </table>							☐ Detetov L1, a to je: _____	☐ Detetov L2, a to je: _____	☐ Druge jezike, a to su: _____												
☐ Detetov L1, a to je: _____	☐ Detetov L2, a to je: _____	☐ Druge jezike, a to su: _____																			
<p>15. Kojim jezicima je Vaše dete izloženo?</p> <table> <tr> <td>☐ Detetov L1</td> <td>☐ Detetov L2</td> <td>☐ Drugi jezici, a to su: _____</td> </tr> </table>							☐ Detetov L1	☐ Detetov L2	☐ Drugi jezici, a to su: _____												
☐ Detetov L1	☐ Detetov L2	☐ Drugi jezici, a to su: _____																			
<p>16. Na kom uzrastu je Vaše dete počelo da bude izloženo L2 jeziku?</p> <table> <tr> <td>☐ Od rođenja</td> <td>☐ Pre treće godine</td> </tr> <tr> <td>☐ Pre prve godine</td> <td>☐ Pre pete godine</td> </tr> <tr> <td>☐ Pre druge godine</td> <td>☐ Od _____ godine</td> </tr> </table>							☐ Od rođenja	☐ Pre treće godine	☐ Pre prve godine	☐ Pre pete godine	☐ Pre druge godine	☐ Od _____ godine									
☐ Od rođenja	☐ Pre treće godine																				
☐ Pre prve godine	☐ Pre pete godine																				
☐ Pre druge godine	☐ Od _____ godine																				
<p>17. Da li je Vaše dete izloženo L2 jeziku u</p> <table> <tr> <td>☐ Vrtiću ili školi</td> <td>☐ TV/ kompjuter/ knjige</td> </tr> <tr> <td>☐ Sa prijateljima</td> <td>☐ Drugo _____</td> </tr> <tr> <td>☐ Sa braćom i sestrama/roditeljima/rođacima</td> <td></td> </tr> </table>							☐ Vrtiću ili školi	☐ TV/ kompjuter/ knjige	☐ Sa prijateljima	☐ Drugo _____	☐ Sa braćom i sestrama/roditeljima/rođacima										
☐ Vrtiću ili školi	☐ TV/ kompjuter/ knjige																				
☐ Sa prijateljima	☐ Drugo _____																				
☐ Sa braćom i sestrama/roditeljima/rođacima																					
<p>18. Procenite, procentualno, u kojoj meri je Vaše dete izloženo različitim jezicima u toku dana (tokom svih dnevnih aktivnosti)?</p> <table> <tr> <td>Njegovom/ njenom maternjem jeziku (L1)</td> <td>Njegovom/ njenom drugom jeziku (L2)</td> <td>Drugom jeziku (jezicima)</td> </tr> <tr> <td>☐ 25%</td> <td>☐ 25%</td> <td>☐ 25%</td> </tr> <tr> <td>☐ 50%</td> <td>☐ 50%</td> <td>☐ 50%</td> </tr> <tr> <td>☐ 75%</td> <td>☐ 75%</td> <td>☐ 75%</td> </tr> <tr> <td>☐ 100%</td> <td>☐ 100%</td> <td>☐ 100%</td> </tr> </table>							Njegovom/ njenom maternjem jeziku (L1)	Njegovom/ njenom drugom jeziku (L2)	Drugom jeziku (jezicima)	☐ 25%	☐ 25%	☐ 25%	☐ 50%	☐ 50%	☐ 50%	☐ 75%	☐ 75%	☐ 75%	☐ 100%	☐ 100%	☐ 100%
Njegovom/ njenom maternjem jeziku (L1)	Njegovom/ njenom drugom jeziku (L2)	Drugom jeziku (jezicima)																			
☐ 25%	☐ 25%	☐ 25%																			
☐ 50%	☐ 50%	☐ 50%																			
☐ 75%	☐ 75%	☐ 75%																			
☐ 100%	☐ 100%	☐ 100%																			
19. Molim Vas, procenite jezičke veštine Vašeg deteta označavanjem adekvatnog nivoa		Veoma dobro	Dosta dobro	Dosta loše	Veoma loše																
Koliko dobro Vaše dete <u>razume</u> svoj maternji jezik? (L1)																					
Koliko dobro Vaše dete <u>razume</u> svoj drugi jezik? (L2)																					
Koliko dobro Vaše dete <u>govori</u> svoj maternji jezik? (L1)																					
Koliko dobro Vaše dete <u>govori</u> svoj drugi jezik? (L2)																					

<p>20. Po Vašem mišljenju, koji jezik Vaše dete govori najbolje?</p> <p>○ Svoj L1 ○ Svoj L2 ○ Drugi jezik, navedite _____</p> <p>21. Po Vašem mišljenju, da li Vaše dete preferira jedan od jezika?</p> <p>○ Ne ○ Da, koji? _____</p>												
<p>22. Molim Vas, označite frekventnost sledećih aktivnosti sa svojim detetom u toku proteklog meseca</p>					<p>Njegov / njen maternji jezik (L1)</p>		<p>Njegov / njen drugi jezik (L2)</p>					
					Nikada	Dva puta mesečno	Jednom ili dva puta nedeljno	Skoro svakog dana	Nikada	Dva puta mesečno	Jednom ili dva puta nedeljno	Skoro svakog dana
Pričanje priča												
Čitanje knjiga												
Slušanje pesama ili pevanje												
Gledanje TV/ DVD/ filmova/igranje kompjuterskih igrica												

Tekstovi priča

Navedeni tekstovi treba da posluže kao stimulus za model priče i/ili prepričavanje. Tekstovi su ujednačeni na planu makro i mikro strukture i mogu se koristiti kao vodič za kodiranje i analizu.

Oznake strukturalnih komponenata priče i termina koji opisuju unutrašnja stanja u navedenim tekstovima su sledeće:

cilj pokušaj ishod *termini unutrašnjih stanja (TUS)*

Ptići (ukupan broj reči: 155)

Slike 1/2: Bila jednom jedna mama ptica koja je *videla* da su joj ptići *gladni*. Odletela je jer je želela da im nađe hranu. Jedna *gladna* mačka je *videla* da je mama ptica odletela i *zamjaukala je*: “Mmm, baš je lepo ovo što vidim u gnezdu!”

Slike 3/4: Mama ptica se vratila sa velikim crvom za svoje ptiće, ali nije *videla* mačku. Bila je *srećna* zbog sočnog crva kojeg je donela svojoj deci. U tom trenutku *zla* mačka je počela da se penje uz drvo jer je želela da uhvati ptića. Zgrabila je jednog ptića. *Hrabri* pas koji je prolazio je *video* da su ptići u velikoj opasnosti. Odlučio je da spreči mačku i spase ih.

Slike 5/6: Pas je *rekao* mački: “Ostavi ptiće na miru!” Onda je zgrabio mačku za rep i povukao je dole. Mačka je pustila ptića i pas ju je oterao. Pas je bio veoma *zadovoljan* jer je uspeo da spasi ptiće, a mačka je ostala *gladna*.

Jarići (ukupan broj reči: 148)

Slike 1/2: Bila jednom jedna mama koza koja je *videla* da je njeno jare upalo u vodu i da se jako *uplašilo*. Skočila je u vodu jer je želela da ga spase. Jedna *gladna* lisica je *videla* da je mama koza u vodi i *zarežala*: “Mmm, šta ja to lepo vidim na livadi!”

Slike 3/4: Mama koza je izvukla jare iz vode, ali nije *videla* lisicu. Bilo je *srećna* što se njeno jare nije udavilo. Tada je *zla* lisica skočila jer je želela da uhvati drugo jare. Zgrabila je jare. *Hrabra* ptica koja je tu letela je *videla* da je jare u velikoj opasnosti. Odlučila je da zaustavi lisicu i spase jare.

Slike 5/6: Ptica je *rekla* lisici: “Ostavi jare na miru!” I onda se spustila i ugrizla lisicu za rep. Lisica je pustila jare i ptica ju je oterala. Ptica je bila jako *srećna* jer je spasila jare, a lisica je ostala *gladna*.

Mačka (ukupan broj reči: 158)

Slike 1/2: Bila jednom jedna *razigrana* mačka koja je *ugledala* žutog leptira kako sedi na žbunu. Skočila je jer je želela da ga uhvati. U to vreme jedan *veseli* dečak se vraćao sa pecanja. Nosio je kofu i loptu u rukama. *Video je* mačku kako juri leptira.

Slike 3/4: Leptir je brzo odleteo a mačka je pala u žbun. *Povredila se* i bila je veoma *ljuta*. Dečak se toliko *iznenadio* da mu je lopta ispala iz ruku. Kada je *video* kako mu se lopta kotrlja u vodu *povikao je*: "O ne, ode moja lopta!" Bio je *tužan* i želeo je nazad svoju loptu. U tom trenutku je mačka *spazila* dečakovu kofu i *pomislila*: "Želim da ugrabim jednu ribu."

Slike 5/6: Dečak je tada počeo da vadi svoju loptu iz vode štapom za pecanje. Nije *primetio* da je mačka zgrabila jednu ribu. Na kraju je mačka bila veoma *zadovoljna* jer je pojela tako ukusnu ribu a dečak je bio *srećan* jer je dohvatio svoju loptu.

Pas (Ukupan broj reči: 152)

Slike 1/2: Bio jednom jedan *razigrani* pas koji je *ugledao* sivog miša kako sedi blizu drveta. Skočio je jer je želeo da ga uhvati. U to vreme jedan *veseli* dečak se vraćao iz prodavnice sa torbom i balonom u rukama. *Video je* psa kako juri miša.

Slike 3/4: Miš je brzo pobeđao, a pas je udario u drvo. *Povredio se* i bio je strašno *ljut*. Dečak se toliko *iznenadio* da mu je balon iskliznuo iz ruke. Kada je *video* kako njegov balon leti prema drvetu, *povikao je*: "O ne, ode moj balon!" Bio je *tužan* i želeo je svoj balon nazad. U tom trenutku je pas *spazio* dečakovu torbu i *pomislilo*: "Želim da ugrabim kobasicu."

Slike 5/6: Dečak je tada počeo da vuče svoj balon sa drveta. Nije *primetio* da je pas zgrabio jednu kobasicu. Na kraju je pas bio veoma *zadovoljan* jer je pojeo tako ukusnu kobasicu, a dečak je bio *srećan* jer je dohvatio svoj balon.